

PRODUKCJA WCZESNOWIOSENNEJ PASZY BIAŁKOWEJ W POPLONACH OZIMYCH PRZY RÓŻNYCH POZIOMACH NAWOŻENIA AZOTOWEGO

S. JELINOWSKI, K. MAGDZIAK-HAŁASA, A. WINIARSKI

Pracownia Uprawy Roli IUNG, Puławy

Roślinami, które dostarczają białka wczesną wiosną są: rzepik, rzepak i żyto — uprawiane jako poplony ozime. Pracownia Uprawy Roli IUNG w Puławach w 3-letnich doświadczeniach prowadziła badania ze stosowaniem następujących dawek azotu na rzepak i żyto: 30, 60 i 90 kg czystego składnika na ha wiosną. Dawki te porównywano z obiektem kontrolnym bez azotu. Badano następujące zależności:

- wpływ nawożenia azotowego na dynamikę przyrostów masy i na przyspieszenie początku użytkowania,
- wpływ nawożenia na ilość i jakość uzyskanego plonu,
- wpływ nawożenia na plony białka ogólnego,
- wpływ wczesnych zielonek zastosowanych w żywieniu na wydajność mleka oraz zużycie pasz treściwych.

Stwierdzono znacznie większą szybkość przyrostu zielonej masy na obiektach nawożonych. Dawka 90 kg N w porównaniu z niższymi powodowała dalszy jej wzrost. Wynikiem zwiększenia dynamiki przyrostu było przyspieszenie początku użytkowania. I tak plon 60 q zielonej masy z ha rzepaku uzyskano o 6 dni wcześniej jeżeli zastosowano dawkę N = 30 kg w porównaniu do obiektu nienawożonego. Plon 100 q zielonej masy stosując dawkę 90 kg uzyskano o 7 dni wcześniej niż na obiekcie nawożonym 30 kg N, a o 13 dni wcześniej w porównaniu do obiektu kontrolnego. Plon 200 q/ha żyta uzyskano o 5 dni wcześniej stosując dawkę N 90 kg w porównaniu z obiektem nawożonym tylko 30 kg N, a o 12 dni wcześniej w porównaniu z obiektem nawożonym. Uzyskując znaczne zwwyżki plonów stwierdzono jednocześnie dużą efektywność zastosowanego nawożenia.

Pod wpływem nawożenia wzrastała zawartość i plon białka ogólnego. Nawożenie azotem w ilości 90 kg/ha zwiększyło plon białka 5-krotnie w porównaniu do obiektu nienawożonego. W ostatnim dniu użytkowania rzepaku plon białka na obiekcie nawożonym był 2,75 raza wyższy od obiektu nienawożonego. Podobnie jak plony zielonej masy, nawożenie

azotowe przyspieszało uzyskanie dużych plonów białka, co przy wiosennym deficycie tego składnika ma w żywieniu zwierząt duże znaczenie.

Zastosowanie wczesnych zielonek poplonowych w żywieniu powodowało wzrost wydajności mleka w porównaniu z końcową fazą zimowego żywienia. Przy końcu okresu skarmiania rzepaku (łącznie 10—12 dni) wydajność była o 24—26% wyższa, a w końcowej fazie skarmiania żyta 25—32% wyższa niż przy żywieniu zimowym. O ile w okresie zimowego żywienia paszami własnymi pokrywano tylko potrzeby bytowe i produkcyjne krów w granicach 1,6—2,8 l mleka/dzień, to już przy skarmianiu zielonki z rzepaku wydajność uzyskana kosztem pasz własnych wynosiła 5,1—6,4 litra/dzień, a przy skarmianiu zielonki żyta 6,4—8,9 litrów/dzień/sztukę.

Uprawa wczesnych niemotytkowych poplonów ozimych nawożonych obficie azotem jest ważnym ogniwem produkcji białka w każdym gospodarstwie.